

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Directie Financiële
Markten**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2019-0000100615

Uw brief (kenmerk)
2019Z12595
2019Z13434

Bijlagen

Datum 26 augustus 2019
Betreft Beantwoording Kamervragen lid Alkaya (SP) over digitaal
Facebook geld

Geachte voorzitter,

Bijgaand stuur ik u de beantwoording op de vragen van de leden Alkaya (SP) en Nijboer (PvdA) over digitaal Facebook geld en Libra, ingezonden op respectievelijk 19 en 26 juni 2019, met kenmerken 2019Z12595 en 2019Z13434.

Hoogachtend,

de minister van Financiën

W.B. Hoekstra

2019Z12595

Vragen van het lid Alkaya (SP) aan de minister van Financiën over digitaal Facebookgeld, ingezonden 19 juni 2019.

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat Facebook een eigen digitale munt gaat introduceren?¹ Wat is uw mening hierover?

Antwoord vraag 1

Ja, ik heb hiervan kennisgenomen. In algemene zin ben ik voor innovatie in de financiële sector. Dit kan leiden tot financiële producten en diensten die efficiënter en gebruiksvriendelijker zijn voor gebruikers en tot een meer diverse financiële sector. Echter, hierbij moet ook gekeken worden naar de risico's die deze financiële innovaties met zich mee brengen, bijvoorbeeld ten aanzien van consumentenbescherming en de gevolgen voor de financiële stabiliteit. Hier moeten passende waarborgen tegenover staan. Ook bij de Libra, zoals het initiatief van Facebook wordt genoemd, zie ik innovatie als een positieve ontwikkeling maar heb ik een scherp oog voor de risico's.

Vraag 2

Zal deze digitale munt ook in Nederland beschikbaar komen en gebruikt (moeten) worden door Nederlandse gebruikers? Welke vergunning zou hiervoor nodig zijn?

Antwoord vraag 2

Indien er sprake is van vergunningplichtige activiteiten kan de Libra in Nederland pas worden aangeboden als de aanbieder beschikt over de benodigde vergunningen. Op basis van de door Libra gepubliceerde stukken is het op dit moment nog niet mogelijk om te bepalen of de voorgenomen activiteiten van Libra vergunningplichtig zijn, en zo ja, welke vergunning(en) dan van toepassing zou(den) zijn. Ik ga dit de komende tijd onderzoeken met de toezichthouders. Ook vindt er overleg plaats op Europees en internationaal niveau, bijvoorbeeld tussen toezichthouders binnen het Eurosysteem.

Vraag 3

Deelt u de mening dat niet Facebook een "nieuw financieel stelsel" zou moeten ontwikkelen, maar de juist de overheid voorop moet lopen in een dergelijke vitale dienst als het betalingsverkeer? Kunt u uitsluiten dat Facebook hiermee ook "too big to fail" wordt, en daarmee impliciet van een staatsgarantie zal profiteren?

Antwoord vraag 3

Ik vind het niet op voorhand onwenselijk dat private spelers innoveren in het betalingsverkeer. Een groot gedeelte van de huidige betaalmethoden zijn private initiatieven, zoals betaalkaarten of online betaalmogelijkheden als iDeal. Dit betekent niet dat het betalingsverkeer hiermee minder veilig, betrouwbaar en efficiënt is. Wel moet er goed gekeken worden naar de risico's die deze innovaties meebrengen. Zo is het belangrijk dat het publieke belang van de continuïteit en stabiliteit van het betalingsverkeer blijvend goed verankerd is.²

Zoals ik in antwoord op vraag 2 heb aangegeven ga ik de komende tijd met de toezichthouders bezien of, en zo ja, welke activiteiten van de Libra

¹ <https://nos.nl/artikel/2289550-facebook-komt-met-digitale-munt-maar-voor-wie-is-dat-interessant.html>.

² Kamerstukken II, 2018-2019, 35107, nr. 3 en <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/11/achtergrondstuk-kabinetsreactie-wrr-rapport-geld-en-schuld>.

vergunningplichtig zijn. Hierbij zal ik tevens de effecten en mogelijke risico's van de komst van de Libra onderzoeken. Als hieruit blijkt dat er grote risico's kunnen ontstaan, zal ik bezien welke maatregelen de toezichhouders en ik kunnen nemen, inclusief eventuele benodigde aanpassingen aan (Europese) wetgeving en/of vergunningseisen.

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 4

Wat vindt u ervan dat de Nederlandse staat achterloopt op bedrijven als Facebook met het creëren van digitaal geld? Waarom maakt u niet meer middelen en capaciteit vrij bij De Nederlandsche Bank (DNB) voor innovatie en experimenten met digitaal geld?

Vraag 5

Wat gaat u doen om deze achterstand op de private sector in te lopen?

Antwoord vraag 4 en 5

Nederland heeft een efficiënt, gebruiksvriendelijk en innovatief betalingsverkeer. DNB is al langer bezig met onderzoek naar innovaties in het betalingsverkeer. Zo heeft DNB eerder onderzoek gedaan naar het gebruik van blockchain bij betalingen.³ Hieruit bleek dat blockchaintoepassingen momenteel nog niet kunnen voldoen aan hoge eisen voor het betalingsverkeer. In de kabinetsreactie op de initiatiefnota '100% veilig sparen en betalen' en op het rapport 'Geld en Schuld' van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) heb ik aangegeven dat DNB bezig is met een onderzoek naar digitaal centralebankgeld.⁴ Het kabinet kijkt uit naar de uitkomsten van dit onderzoek en hoopt deze begin 2020 tegemoet te kunnen zien.

Vraag 6

Deelt u de mening dat het kabinet tekortschiet in het hervormen van de financiële sector wanneer een partij als Facebook zich hier als voorvechter van rechtvaardigheid en tegenstander van Wall Street opwerpt?

Antwoord vraag 6

Het kabinet draagt met verschillende maatregelen bij aan het hervormen van de financiële sector, bijvoorbeeld via de maatregelen die ik heb aangekondigd in de Agenda voor de financiële sector.⁵ Een belangrijke pijler daarin is innovatie in de financiële sector. Innovatie, zowel binnen de sector als daarbuiten, kan zorgen voor meer diversiteit, concurrentie en kan daarmee de dienstbaarheid van de sector aan de samenleving vergroten. Het is daarbij belangrijk dat dit onder vergelijkbare voorwaarden en waarborgen geschiedt. Zoals ik eerder heb aangegeven ga ik onderzoek doen naar fintech in Nederland, waarbij ik ook kijk naar de noodzaak om wetgeving aan te passen.⁶ Daarnaast heb ik toegezegd om met de Autoriteit Consument en Markt (ACM) de rol van *bigtech* in het Nederlandse betalingsverkeer te onderzoeken.⁷

Vraag 7

Welke effecten voorziet u op de koers van de euro op de midden- en lange termijn wanneer er een significant grote digitale valuta tussenkomt die beoogt "de waarde van de munt te koppelen aan bankdeposito's en kortlopende

³ <https://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archief/DNBulletin2018/dnb376502.jsp>

⁴ Kamerstukken II, 2018-2019, 35 107, nr. 3

⁵ Kamerstukken II, 2018-2019, 32 013, nr. 200

⁶ Kamerstukken II, 2018-2019, 32 013, nr. 213

⁷ Kamerstukken II, 2017-2018, 34 813, nr. 22

staatsleningen van landen met stabiele munten zoals de dollar, de pond en de euro”⁸ Welke effecten voorziet u op de financiële markten?

**Directie Financiële
Markten**

Antwoord vraag 7

Zoals eerder aangegeven is er weinig informatie beschikbaar over de werking van de Libra. In het zogenoemde *white paper*⁹ staat dat de Libra wordt gedekt door een reservefonds dat bestaat uit activa met een lage volatiliteit, zoals bankdeposito's en overheidsobligaties in munteenheden van stabiele en betrouwbare centrale banken. Het is op dit moment onbekend wat de compositie van dit fonds zal zijn. Gebruikers van Libra kunnen hun lokale valuta omwisselen voor Libra bij geselecteerde wisseldienstverleners. Deze wisseldienstverleners kunnen op hun beurt activa inbrengen bij de Libra Association, om hiervoor Libra te ontvangen. De Libra Association zal deze lokale valuta gebruiken om het reservefonds in omvang te laten toenemen, zodat de uitstaande Libra worden gedekt door reële activa. Een groter aandeel van in euro gedomineerde activa in het reservefonds en/of meer gebruikers buiten de eurozone die hun lokale valuta omwisselen voor Libra kunnen, in theorie, leiden tot een grotere vraag naar euro's en daarmee een opwaartse druk op de koers van de euro. Het is op dit moment echter nog onduidelijk of het reservefonds ook uit euro's zal bestaan, en hoe groot het aandeel van in euro gedomineerde activa in het reservefonds dan zal zijn. Tevens is onbekend wie de gebruikers zullen zijn van de Libra en welke lokale valuta ze zullen omwisselen. Ook is het onduidelijk of, en zo ja hoe, Libra weer ingewisseld kunnen worden voor de activa in het reservefonds, en Libra hiermee vernietigd kunnen worden. De effecten zijn daardoor nu nog niet in te schatten.

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 8

Hoe beoordeelt u het voorziene gebruik van deze digitale Facebookmunt om serieuze diensten als verzekeringen aan te schaffen, zoals Facebook van plan is?¹⁰ Welke gevaren voorziet u bij deze constructies? Gaat u maatregelen nemen om de consument te informeren en beschermen tegen onbedoelde negatieve gevolgen?

Antwoord vraag 8

Partijen die verzekeringen of andere financiële diensten willen aanbieden moeten hiervoor beschikken over de juiste vergunningen, en zich houden aan de geldende vergunningseisen. Het feit dat deze partijen zich mogelijk laten uitbetalen in iets anders dan euro's ontslaat hen niet van deze vergunningplicht. Dit betekent dat bedrijven die deze vergunningplichtige diensten aanbieden onder toezicht staan van de AFM en DNB. Het is aan de toezichthouders om te bepalen in hoeverre de geldende vergunningseisen toelaten dat onder toezicht staande instellingen zich kunnen inlaten met de Libra. Als hieruit blijkt dat er grote risico's kunnen ontstaan zal ik bezien welke maatregelen de toezichthouders en ik kunnen nemen, inclusief eventuele benodigde aanpassingen aan (Europese) wetgeving en/of vergunningseisen.

Vraag 9

Hoe verhoudt dit plan van Facebook zich tot de nieuwe Europese richtlijn voor betaaldiensten PSD2? Was dit ook mogelijk zonder het doorvoeren van PSD2?

⁸ <https://nos.nl/artikel/2289550-facebook-komt-met-digitale-munt-maar-voor-wie-is-dat-interessant.html>

⁹ <https://libra.org/en-US/white-paper/>

¹⁰ <https://nos.nl/artikel/2289550-facebook-komt-met-digitale-munt-maar-voor-wie-is-dat-interessant.html>

Antwoord vraag 9

De bepalingen van PSD2 omtrent gegevensverwerking zien alleen op betaalrekeningen. Zoals ik heb aangegeven in het antwoord op vraag 3 is het momenteel onduidelijk hoe het systeem achter Libra er precies uit gaat zien en welke vergunningen hierbij van toepassing zijn, en of er dus sprake is van betaalrekeningen. Ik kan daarom op dit moment geen inschatting maken hoe de Libra, de Facebook-wallet (Calibra) of eventuele andere applicaties die gebruik maken van het Libra-systeem zich verhouden met PSD2.

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 10

Zal het mogelijk zijn onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) om de persoonlijke gegevens van gebruikers van Facebook te koppelen aan financiële gegevens? Welke gevolgen voorziet u voor de privacy en vindt u deze ontwikkeling wenselijk?

Antwoord vraag 10

Libra heeft een statement over privacy gepubliceerd.¹¹ Hieruit is echter niet op te maken welke data wel en niet gedeeld worden met externe partijen. De AVG schrijft voor dat persoonsgegevens alleen verwerkt (en dus gedeeld) mogen worden als de verwerking op een rechtsgeldige verwerkingsgrondslag uit de AVG is gebaseerd (artikel 6 AVG). Daarbij moeten ook de beginselen inzake de verwerking van persoonsgegevens in acht worden genomen (artikel 5 AVG). Deze beginselen zien onder meer op rechtmatigheid, behoorlijkheid, transparantie, doelbinding, minimale gegevensverwerking en de juistheid, beperking van opslag en integriteit en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens. Uit de gepubliceerde stukken blijkt verder dat de Libra Association een andere entiteit is dan Facebook. Het delen van gegevens tussen deze entiteiten mag op basis van de AVG alleen plaatsvinden als dat conform de voornoemde beginselen, en de nadere uitwerkingen die daaraan in de AVG zijn gegeven, gebeurt.

Vraag 11

Vindt u het ook zorgelijk dat er een alternatief financieel stelsel gecreëerd wordt door 27 bedrijven die samen een omzet en winst hebben die menig land versted doet staan?

Antwoord vraag 11

Zoals ik in antwoord op vraag 3 heb aangegeven vind ik het niet op voorhand onwenselijk dat private spelers innoveren. Hierbij moet een juiste balans gevonden worden tussen de kansen en risico's die deze innovaties opleveren. Ik ga met de toezichthouders onderzoeken wat de mogelijke gevolgen van de Libra kunnen zijn.

Vraag 12

Wat vindt u van de dominante positie op het gebied van data die Facebook verder kan ontwikkelen met financiële gegevens?

Antwoord vraag 12

Ik onderken dat beschikking over grote volumes en variëteit aan data, zeker bij partijen die een belangrijke platformfunctie hebben, in bepaalde omstandigheden tot een toename van marktmacht kunnen leiden. Marktmacht is echter niet verboden. Het kabinet is tegelijkertijd niet blind voor het risico dat machtsposities

¹¹ <https://libra.org/en-US/security-privacy/#overview>

bij enkele grote platforms, onder andere door dataverzameling, zo stevig kunnen worden dat ze niet of nauwelijks meer kunnen worden uitgedaagd en/of dat ze misbruik van hun machtspositie gaan maken. Dan zou het uitblijven van toetreding kunnen leiden tot beperkte concurrentiedruk en daarmee uiteindelijk tot minder innovatie en een minder goed aanbod voor consumenten. Dat is onwenselijk. Om met dit risico om te gaan heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat voorstellen gedaan voor maatregelen die hierop ingrijpen. Uw Kamer is hier in mei per brief over geïnformeerd.¹²

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 13

Zal het straks ook mogelijk zijn om belastingen of premies te betalen met de Facebookmunt?

Antwoord vraag 13

In artikel 4:89 van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat betalingen van of aan bestuursorganen, waaronder dus de Belastingdienst, via (girale) bijschrijvingen in euro's geschieden. Ik zie op dit moment geen reden om dit aan te passen.

---

¹² Kamerstukken II, vergaderjaar 2018-2019, 27 879, nr. 71

2019Z13434

Vragen van het lid Nijboer (PvdA) aan de minister van Financiën over de Libra, ingezonden op 26 juni 2019.

Directie Financiële
Markten

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 1

Bent u bekend met de aankondiging van de digitale munt "Libra" door Facebook?

Antwoord vraag 1

Ja.

Vraag 2

Wat is de Libra? Kunt u een beschrijving geven van de werking en de techniek erachter? Kunt u zoveel mogelijk details van de "munt" achterhalen en de Kamer daarover informeren?

Antwoord vraag 2

Op dit moment is weinig informatie bekend over de Libra en hoe deze in de praktijk zal gaan werken. Voor zover duidelijk is uit de informatie die beschikbaar is, gaat het om een transactiesysteem, gebaseerd op een aantal onderliggende technologieën van een blockchain, waarop bepaalde eenheden worden uitgeven (de Libra). Het systeem wordt beheerd door de Libra Association, waarin momenteel 28 entiteiten, waaronder Facebook, zijn aangesloten. In eerste instantie is het Libra-systeem een gesloten systeem, waarbij alleen de leden van de Libra Association een zogenaamde node krijgen toegewezen om transacties te kunnen verwerken. Op termijn zou worden overgaan naar een open systeem, vergelijkbaar met hoe bijvoorbeeld bitcoin werkt, waar eenieder als zogenaamde node kan fungeren. Op het Libra-systeem kunnen partijen bepaalde diensten gaan aanbieden. Zo heeft Facebook een dochteronderneming, Calibra, opgericht, dat zal fungeren als een bewaarportemonnee (wallet) voor de Libra.¹³

Volgens het *white paper*¹⁴ wordt de Libra gedekt door een reservefonds dat bestaat uit activa met een lage volatiliteit, zoals bankdeposito's en overheidsobligaties in munteenheden van stabiele en betrouwbare centrale banken. Dit reservefonds wordt beheerd door de Libra Association. Het reservefonds zou de intrinsieke waarde van de Libra moeten bepalen. Het is op dit moment onbekend wat de compositie van dit fonds zal zijn. Voor elke Libra die wordt gecreëerd, moeten activa ingebracht worden in het reservefonds. Gebruikers van Libra kunnen hun lokale valuta omwisselen voor Libra bij geselecteerde wisseldienst-verleners. Deze wisseldienstverleners kunnen op hun beurt activa inwisselen voor Libra's bij de Libra Association. De Libra Association zal deze activa gebruiken om het reservefonds in omvang te laten toenemen zodat de uitstaande Libra's zouden worden gedekt door reële activa. Het is nog onduidelijk of, en zo ja hoe, Libra's weer ingewisseld kunnen worden voor de activa in het reservefonds en vernietigd kunnen worden. Het onderhoud van het netwerk moet betaald worden met de renteopbrengsten op de activa in het reservefonds. Daarnaast worden er uit de renteopbrengsten dividenden uitbetaald aan de leden van de Libra Association.

Vraag 3

Onder welk toezichtsregime valt de Libra? Welke toezichthouder is bevoegd? Hoe

¹³ Zie: <https://calibra.com/>

¹⁴ Zie: <https://libra.org/en-US/white-paper/> en het achterliggende paper *The Libra Reserve*, dat hier beschikbaar is: <https://libra.org/en-US/media-press-news/>

is geborgd dat Nederlandse en Europese toezichthouders volledige bevoegdheden hebben?

**Directie Financiële
Markten**

Vraag 4

Kan de munt al meteen komend jaar, wanneer Facebook van plan is deze te lanceren, op de Europese en Nederlandse markt ingevoerd worden?

Ons kenmerk
2019-0000100615

Antwoord vraag 3 en 4

Ik verwijs hierbij naar mijn antwoord op vraag 2 van het lid Alkaya.

Vraag 5

Welke data wordt door Facebook en andere partijen bewaard bij het gebruik van de Libra?

Vraag 6

Worden transactiegegevens en betaalgegevens van gebruikers voor commerciële doeleinden gebruikt? Hoe kan dit worden voorkomen?

Antwoord vraag 5 en 6

Dat is op dit moment onduidelijk. Libra heeft een statement over privacy gepubliceerd.¹⁵ Hieruit is echter niet op te maken welke data wel en niet gedeeld worden met externe partijen.

De AVG is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens (ook die in transactiegegevens en betaalgegevens) in het kader van de activiteiten van een vestiging van een verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker in de Unie, ongeacht of de verwerking al dan niet in de Unie plaatsvindt. De AVG is daarnaast ook van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens van betrokkenen die zich in de Europese Unie bevinden, door een niet in de Unie gevestigde verwerkingsverantwoordelijke of verwerker, wanneer de verwerking verband houdt met het aanbieden van goederen of diensten aan deze betrokkenen in de Unie, ongeacht of een betaling door de betrokkenen is vereist. Hetzelfde geldt wanneer de verwerking van persoonsgegevens van betrokkenen die zich in de Europese Unie bevinden, door een niet in de Unie gevestigde verwerkingsverantwoordelijke of verwerker, verband houdt met het monitoren van hun gedrag, voor zover dit gedrag in de Unie plaatsvindt.

Vraag 7

Op welke manier wordt ervoor gezorgd dat gebruikers precies weten waar zij aan toe zijn als zij zich inlaten met Libra? Hoe weten zij welke partijen zich achter Libra bevinden en aan wie zij hun geld in vertrouwen geven?

Antwoord vraag 7

Op de website van Libra staat informatie over hoe het Libra-systeem werkt en welke partijen betrokken zijn.¹⁶ Zoals eerder aangegeven, is het momenteel nog onduidelijk of de Libra en/of aanverwante diensten vergunningplichtig zijn. Als dit het geval is, is het hen verboden de diensten aan te bieden in Nederland als zij niet beschikken over de juiste vergunningen. Als de aanbieders van de Libra en/of aanverwante diensten niet vergunningplichtig zijn, is het aan gebruikers zelf om te bepalen of zij deze diensten willen gebruiken. Ik het laatste geval herhaal ik mijn eerdere waarschuwingen over crypto's. In algemene zin heb ik uw Kamer

¹⁵ <https://libra.org/en-US/security-privacy/#overview>.

¹⁶ <https://libra.org/en-US/>.

eerder aangegeven dat crypto's risico's met zich brengen.¹⁷ Consumenten zijn vaak niet beschermd. Zo vallen crypto's niet onder het depositogarantiestelsel en zijn ze kwetsbaar voor misleiding, oplichting en koersmanipulatie. Daarnaast worden crypto's vaak gebruikt bij het witwassen van crimineel geld en om criminele activiteiten te financieren.

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615

Vraag 8

Wat gebeurt er met het geld van consumenten indien Libra of de achterliggende bedrijven omvallen? In hoeverre zijn consumenten beschermd tegen digitale diefstal, zoals met Bitcoin is voorgekomen?

Antwoord vraag 8

Dit hangt af in hoeverre Libra en de achterliggende bedrijven vergunningplichtig zijn. Alleen banken, met een bankvergunning, vallen onder het depositogarantiestelsel. Het depositogarantiestelsel geldt voorts alleen voor tegoeden tot €100.000 op betaalrekeningen, spaarrekeningen en termijndeposito's. Als tegoeden niet onder het depositogarantiestelsel vallen worden deze niet vergoed door de overheid in het geval van een faillissement.

Indien het Libra-systeem vergunningplichtig is, moet zij zich houden aan regels, inclusief cyberveiligheidsvereisten, om de bedrijfsvoering op orde te hebben, zoals bijvoorbeeld vastgelegd in de Regeling Oversight goede werking betalingsverkeer van DNB. Als het Libra-systeem en de op Libra gebaseerde diensten niet vergunningsplichtig zijn, zijn gebruikers niet beschermd onder financiële regelgeving.

Vraag 9

Hoe wordt gecontroleerd of er voldoende dekking aanwezig is voor uitstaande Libra's?

Antwoord vraag 9

Het is momenteel onduidelijk hoe de Libra Association dit wil laten controleren.

Vraag 10

In hoeverre leidt het gebruik van (decentrale) blockchain tot nieuwe systeemrisico's? Hoe kan met een decentraal stelsel alsnog worden ingegrepen in het systeem in het geval van problemen?

Antwoord vraag 10

DNB experimenteert al langere tijd met het gebruik van blockchain in het betalingsverkeer.¹⁸ DNB gaf hierbij aan dat, hoewel blockchaintechnologie de weerbaarheid tegen aanvallen van buitenaf kan verhogen, er tekortkomingen zijn ten aanzien van de juridische zekerheid van de finaliteit van betalingen, efficiëntie en capaciteit. Daarnaast kan het bij een open blockchain onduidelijk zijn wie de eindverantwoordelijke is, wat tot complicaties kan leiden in het toezicht, maar ook in het geval van aansprakelijkheidstelling door gebruikers in het geval van misstanden.

Vraag 11

Vindt u het wenselijk dat socialemediabedrijven zich inlaten met het scheppen van een munt en betalingsplatformen? Bent u bereid na te denken over

¹⁷ Zie bijvoorbeeld Kamerstukken II, 2018-2019, 32 013, nr. 201

¹⁸ <https://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archieef/DNBulletin2018/dnb376502.jsp>

mogelijkheden om deze concentratie te verbieden en/of bedrijven op te knippen zodat er geen monopolie ontstaat met betrekking tot gebruikersgegevens, persoonsgegevens, betaalgegevens, etc?

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615

Antwoord vraag 11

Voor het eerste gedeelte van uw vraag verwijst ik naar het antwoord op vraag 3 van het lid Alkaya.

Ten aanzien van concentratie is het kabinet, zoals aangegeven in antwoord op vraag 12 van het lid Alkaya, niet blind voor het risico op blijvende machtsposities van een aantal platforms, onder andere door het ter beschikking hebben van grote hoeveelheden data. De staatssecretaris van EZK heeft in dat kader in een brief die recent naar uw Kamer is verzonden¹⁹ drie maatregelen op EU-niveau voorgesteld om met dit risico om te gaan. Eén van deze maatregelen behelst dat een EU-toezichthouder vooraf kan ingrijpen bij platforms met een poortwachterspositie, waar gebruikers niet of nauwelijks meer omheen kunnen. Bijvoorbeeld omdat het platform als enige toegang heeft tot essentiële data. De toezichthouder kan dan per geval bepalen wat er voor nodig is om te zorgen dat een platform met een poortwachterspositie daar verantwoordelijk mee omgaat. Zo kunnen de concurrentiemogelijkheden in stand worden gehouden of zelfs toenemen zonder dat dit nadelige effecten voor kleinere bedrijven of consumenten meebrengt.

Vraag 12

In hoeverre vertrouwt u Facebook, dat allerlei beloftes doet over privacy, maar in het verleden bijvoorbeeld met Whatsapp vaak heeft aangetoond beloftes te breken voor commercieel gewin, een digitale munt als Libra toe?

Antwoord vraag 12

Ongeacht welk bedrijf het initiatief neemt moet er goed gekeken worden naar de risico's die deze innovaties meebrengen. Zo is het belangrijk dat het publieke belang van de continuïteit en stabiliteit van het betalingsverkeer blijvend goed verankerd is.²⁰ Het is uiteindelijk aan gebruikers zelf om te besluiten of zij een aanbieder van dergelijke diensten vertrouwen.

Vraag 13

Acht u de huidige wetgeving geschikt en voorbereid op een digitale munt als Libra? Bent u bereid onderzoek te doen naar de toekomstbestendigheid van het digitale geldstelsel en daarover nog dit jaar aan de Kamer verslag te doen?

Vraag 14

Bent u bereid om voor september 2019 samen met onder andere De Nederlandsche Bank (DNB), de Autoriteit Consument & Markt (ACM), de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een uitgebreide analyse van de Libra naar de Kamer te sturen, met daarin in ieder geval aandacht voor de systeemrisico's, privacyaspecten, consumentenbescherming, risico's op crimineel of terroristisch gebruik en fiscale aspecten?

Antwoord vraag 13 en 14

Zoals in de kabinetsreactie op het WRR-rapport 'Geld en Schuld' en de

¹⁹ Kamerstukken II, 2018-2019, 27 879, nr. 71

²⁰ Kamerstukken II, 2018-2019, 35107, nr. 3 en

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/11/achtergrondstuk-kabinetsreactie-wrr-rapport-geld-en-schuld>.

initiatiefnota van het lid Alkaya heb aangegeven, heb ik DNB gevraagd om onderzoek te doen naar digitaal centralebankgeld. Het kabinet kijkt uit naar de uitkomsten van dit onderzoek en hoopt deze begin 2020 tegemoet te kunnen zien. Daarnaast ga ik de komende tijd in gesprek met de toezichthouders over de Libra, en om te onderzoeken welke vergunningen van toepassing zijn en wat de gevolgen kunnen zijn voor het financiële stelsel en consumentenbescherming. Hierbij wordt ook bekeken of de huidige wetgeving en bevoegdheden van de toezichthouders toereikend zijn. Er is op dit moment echter te weinig informatie bekend over de werking van de Libra om hier conclusies uit te trekken. Ik kan u daarom niet toezeggen om voor september de Kamer verder te informeren over de Libra. Wel zal ik uw Kamer informeren, zodra ik met de toezichthouders conclusies heb kunnen trekken.

**Directie Financiële
Markten**

Ons kenmerk
2019-0000100615